קרח ג

א. אין זייער מחלוקת אויף משה ואהרן זיינען קרח ועדתו באשטראפט געווארן מיט צוויי עונשים: „את כל האדם אשר לקרח" און דתן ואבירם זיינען נבלע געווארן „וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה"[1], און די חמשים ומאתים איש מקריבי הקטורת זיינען פארברענט געווארן[2].

ס'איז ידוע אז די עונשים וואס קומען מלמעלה זיינען מעיין פון דער מעשה העבירה וואס דער מענטש טוט ובלשון חז"ל[3]: במדה שאדם מודד בה מודדים לו. — און דאס איז לכולא עלמא, אפילו לויט דער דיעה[4] אז שכר ועונש זיינען ניט ווי א סובב פון די מצות ועבירות, נאר ווי א סגולה'דיקער ענין: ועל אחת כמה לויט דער דיעה[4] אז שכר ועונש זיינען ווי א טבעיות'דיקער מסובב פון מעשה האדם[5].

דארף מען פארשטיין: וואס פאר א שייכות והתדמות איז דא אין די עונשים פון שריפה און בליעה צו זייער חטא ופגם — זייער מחלוקת אויף משה ואהרן[6]?

ב. בנוגע צום עונש הבליעה („וירדו גו' חיים שאולה") וואלט מען געקענט מסביר זיין בפשטות[7], אז תמורת זה וואס קרח ועדתו האבן געקריגט אויף די מינויים פון משה אז עשה משה את כל המעשים מלבו[8], און זיינען געווען אויסן דורך דער מחלוקת צו ווערן דערהויבן צו כהונה, התנשאות כו' — זיינען זיי דערנידעריגט געווארן ביז „וירדו גו' חיים שאולה" — אן עונש פון תכלית הירידה.

ועד"ז אין דעם עונש השריפה:

פון פשטות הכתובים איז משמע[9], אז דער עונש השריפה איז געקומען צוליב דער פעולה פון הקרבת הקטורת, וואס איז פארבונדן מיט אש: און וויבאלד אז דאס איז געווען אן אש זרה[10] (זיי זיינען דאך ניט געווען קיין כהנים), דערפאר איז „ואש יצאה מאת ה' ותאכל גו'".

אבער עס איז ניט אינגאנצן פארשטאנדיק: די קטורת האט דאך משה זיי געהייסן מקריב זיין — הן אמת אז דאס האט געדארפט ארויסברענגען דעם בירור פון „האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש"[11], „וכולכם אובדים"[12] — איז דאך אבער אין דעם לכאורה ניטא קיין שייכות צו זייער עיקר החטא, זייער

1) טז, לב־לג.
2) שם, לה.
3) סוטה ח, ב ואילך.
4) ב' הדיעות הובאו ונתבארו בשל"ה בית אחרון (יב, א־ב).
5) ראה גם תניא פכ"ד בהגהה. לקו"ש ח"ה ע' 135, ושם.
6) כן הקשה באברבנאל (השאלה הט"ו) בנוגע לעונש הבליעה. וראה מפרשי התורה כמה ביאורים ע"ד הדרוש כו' והסוד.
7) בחיי פרשתנו טז, לה. אמרי נועם (להר"י דילישקאש. קושטא שנת ש'. ירושלים תש"ל) שם. מושב זקנים שם, לב. וראה במדב"ר פי"ח, ד. אברבנאל עה"פ.
8) טז, כח ואילך.
9) טז, ו־ז (תנחומא ורש"י שם). לה, יז, ה (וראה משכיל לדוד בפרש"י שם). וראה אברבנאל שם.
10) ע"ד בשמיני (יוד, א) בחטא נדב ואביהו. וראה תנחומא פרשתנו ה. פרש"י שם, ו: „שבו נשרפו כו'".
11) טז, ז.
12) תנחומא ופרש"י הנ"ל.

מחלוקת; און ווי עס ווערט מודגש אין דעם פסוק גופא (לאחרי שריפתם) „החטאים האלה בנפשותם"[13], וואס דאס מיינט „שנעשו פושעים בנפשותם שנחלקו על הקב"ה"[14].

און נאכמער: דער אויבערשטער האט געהייסן אז מען זאל פון זייערע מחתות מאכן „רקעי פחים צפוי למזבח", בכדי זיי זאלן זיין „לאות לזכרון שיאמרו אלו היו מאותן שנחלקו על הכהונה"[15] — איז אויב מען זאל זאגן אז זיי זיינען נשרף געווארן צוליב'ן אש פון הקרבת הקטורת, פעלט דאך דער עיקר אינעם „אות" אז דער עונש איז דערפאר וואס „נחלקו כו'"[16].

מוז מען זאגן, אז דער עונש פון „נשרפו" גופא האט א שייכות צום „זכרון שיאמרו אלו היו מאותן שנחלקו על הכהונה", דארף מען פארשטיין: אין וואס באשטייט די שייכות.

עד"ז פאדערט זיך ביאור בנוגע דעם עונש הבליעה: לפי הנ"ל איז דער עיקר הדגשה אין פרט פון „וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה" (אין עונש הירידה לעומת זייער חטא ההתנשאות), אבער פון המשך הכתובים און מדרשי חז"ל איז משמע, אז עיקר העונש איז באשטאנען אין דעם פרט פון בליעה[17], ווי דער לשון רז"ל „בלועים".

ג. אויך דארף מען פארשטיין וואס דער מדרש[18] זאגט, אז „קרח לקה יותר מכולם שנשרף ונבלע[19] ולמה נעשה בו שני דינין שאילו נשרף ולא נבלע הרי הבלועים מתרעמין ואומרים שלא הביא עלינו את כל הפורעניות הזה אלא קרח והרי הן נבלעין וקרח ניצול. ואילו נבלע ולא נשרף היו השרופים מתרעמין ואומרין שלא הביא עלינו את הפורעניות הזה אלא קרח והרי הן נשרפין והוא ניצול לפיכך נדון בשני מיתות".

ולכאורה אפילו אויב ער וואלט געווען „נדון" נאר מיט איין מיתה — אנעמענדיק אפילו אז די וואס זיינען נענש געווארן מיט דער אנדער מיתה וואלטן געהאלטן, אז דאס איז ניט געווג ווייל זייער ענש איז מער חמור — וואלט דאך אויך קיין ארט ניט געווען אויף דער טענה „והוא ניצול", וויבאלד אז ער ווערט באשטראפט מיט אן (אנדער) עונש מיתה.

ד. וועט מען דאס פארשטיין בהקדים הביאור אין וואס איז באשטאנען די נקודה פון מחלוקת קרח: קרח'ס טענה איז געווען[20]: „כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'",

ד.ה. ער האט געוואלט אז עס זאלן ניט זיין קיינע אונטערשיידן צווישן אידן, און אוודאי ניט קיין התנשאות פון איין איד אויף אנדערע אידן. וואס דאס מיינט (לפי דעתו) אז ביי אידן זאל זיין אחדות[21].

זאגט אבער תורה, אז די טענה און הנהגה פון קרח איז גאר דער היפך פון אחדות — מחלוקת, און ווי דער תרגום

13) יז, ג.
14) פרש"י שם.
15) פרש"י שם.
16) בפשטות י"ל שבזה גופא הוא האות כיון שקטורת הוא דבר השייך לכהנים, ואלו חלקו על הכהונה, לכן נשרפו (בהקרבת הקטורת). אבל באברבנאל שם וכן במשכיל לדוד שם לא פי' כן.
17) וראה כלי יקר טז, ל. ועוד.
18) תנחומא פרשתנו ט. במדב"ר פי"ח, יט.
19) וכ"ה בספרי פרשתנו יח, ח. לחד מ"ד בסנהדרין (קי, א).
20) טז, ג.
21) וראה לקו"ש ח"ד ע' 1049 ואילך.

טייטשט אפ „ויקח קרח" — „ואתפלג": ביז אז עס ווערט כללות ענין המחלוקת — „כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו[22] שנאמר*[22] ולא יהי' כקרח וכעדתו"[23].

ולכאורה: ווי קומט עס אז זיין מאנען דעם ענין פון אחדות צווישן אידן, זאל ווערן — מחלוקת: און אַ מחלוקת אין אזא אופן גרוע, ביז אז יעדער מחלוקת וואס קען זיין ביי אידן איז פארבונדן מיט מחלוקת קרח[24]?

ה. דער ביאור אין דעם איז מרומז אין דעם ענטפער פון משה רבינו „בקר וידע ה'"[25], ווי דאס ווערט אפגעטייטשט אין מדרש[26] (און רש"י ברייענגט עס אראפ בפירושו עה"ת): „אמר להם משה גבולות חלק הקב"ה בעולמו יכולין אתם לערב יום בלילה זהו שאמר הכתוב[27] בתחלה ויהי ערב ויהי בקר ויבדל אלקים בין האור ובין החושך וכו', וכך הבדיל את ישראל מן העכו"ם כו' וכך הבדיל אהרן שנאמר ויבדל אהרן להקדישו בקדש הקדשים[28] אם יכולין אתם לעכב[29] אותה הבדלה שהבדיל הקב"ה בין היום ובין הלילה כך תוכלו לבטל את זו".

די הסברה בזה: היות אז „בעשרה מאמרות[30] נברא העולם" (ניט „במאמר אחד")*[30] דעריבער איז די בריאה אין אן אופן פון „גבולות חלק הקב"ה בעולמו", אז עס איז דא א התחלקות מדריגות אין די נבראים[31]. יעדער נברא האט זיין הגבלה מיט וועלכע ער טיילט זיך אויס און אונטערשיידט זיך פון א צווייטן נברא[32].

פונקט ווי עס זיינען די „גבולות" אין די זמנים פון „ערב ובקר", אז יעדער זמן האט זיך זיין ענין ותפקידו דוקא. און ווען יעדער באזונדער פירט אויס זיין תפקיד לויט דער הגדרה והגבלה פון זיין זמן, ווערט פון זיי ביידע א „יום אחד"[33];

אזוי איז עס אויך בנוגע דער עבודה ותפקיד פון יעדער נברא. תכלית ושלימות הבריאה איז דורך דעם וואס יעדער נברא פירט אויס זיין תפקיד צוליב וועלכן ער איז באשאפן געווארן אין זיין באשטימטער הגדרה והגבלה[32].

ווען א נברא פירט ניט דורך זיין ענין ותפקיד לפי ענינו והגדרתו, נאר טוט די

---

22) ובפרט להדיעה שאינה אסמכתא כ"א מן התורה ובמנין הלאוין (ראה סהמ"צ להרמב"ם שורש שמיני, רמב"ן שם ועוד).

*22) יז, ה.

23) סנהדרין שם. וכ"ה בתנחומא פרשתנו יו"ד. במדב"ר פי"ח, כ. וראה פרש"י טז, ד (תנחומא שם ד. במדב"ר שם, ו) מפני המחלוקת. פרש"י שם, כז: כמה קשה המחלוקת כו'. ובתנחומא שם ד (ובמדב"ר שם, ה): שהיו שכנים לקרח בעל המחלוקת. וראה לקו"ש ח"ח ע' 104 ואילך, וש"נ.

24) להעיר מאבות פ"ה מי"ז: כל מחלוקת כו' שאינה לשם שמים כו' זו מחלוקת קרח כו'.

25) טז, ה.

26) תנחומא פרשתנו ה. במדב"ר שם, ז. וראה תנחומא שם, ג. במדב"ר שם, ד.

27) בראשית א, ד־ה.

28) כ"ה בתנחומא. ובמדב"ר: בקדש קדשים. ובכתוב (דה"א כג, יג) קדש קדשים.

29) כ"ה בתנחומא לפנינו. אבל במדב"ר שם: לערב.

30) ובכל מאמר כמה אותיות ובהן צירופים וחילופים כו' (ראה תניא ח"ב פ"א ופי"ב).

*30) אבות רפ"ה.

31) ראה הפירושים במאמרז"ל הנ"ל בפרדס שער ב' פ"ו. מדרש שמואל (אבות שם) — הובאו ונתבארו בד"ה פדה בשלום תרנ"ט. ד"ה הנ"ל (וד"ה שלום רב) תשנ"ד.

32) והטעם לזה הוא מצד הכוונה דדירה בתחתונים, ודוקא ע"י הריבוי בהבריאה מתגלית אחדותו הפשוטה של הקב"ה. וראה לקו"ש חי"ז ע' 412 סעיף ז' ואילך, וש"נ. ובכ"מ. לקמן סעיף ט'.

33) ראה תנחומא שם ה'. ובמדב"ר שם ז: בשביל תשמישו של עולם.

עבודה וואָס איז באַשטימט געווארן פאר אַ צווייטן נברא, איז ער גורם אַ בלבול אין די סדרי בראשית[34].

ו. כשם ווי עס זיינען דאָ די גבולות וחילוקים אין נבראים עצמם, עד"ז איז דאָס אויך אין אור הקדושה וואָס אין דער בריאה (דער ענין פון למעלה מהבריאה וואָס איז אין דער בריאה), אַז ס'איז דאָ אַ התחלקות אין די דרגות הקדושה, און אין יעדער פון די דריי בחינות עולם, שנה, נפש (עש"ן)[35]:

ס'איז דאָ די התחלקות אין „עולם" — אין מקום — ולדוגמא, ווי די משנה[36] רעכנט אויס די עשר קדושות אין ארץ ישראל, זו למעלה מזו; עד"ז איז דאָס דאָ אין „שנה" — זמן: די ימות החול, יום טוב, שבת, שבת שבתון — יוהכ"פ.

און אַזוי אויך אין נפש, אין נשמות ישראל, ולדוגמא, די חלוקה כללית פון עמא תליתאי: כהנים לוים ישראלים (און אין כהנים גופא: כהן הדיוט ביז דער העכסטער דרגא פון כהן גדול), די חלוקה פון די צען סוגים ביי אידן: „ראשיכם שבטיכם" ביז „חוטב עציך" און „שואב מימיך"[37]; ביז צו ששים רבוא[38].

און כשם ווי דאָס איז אין די נבראים עצמם אַז די הנהגה הרצוי' איז „שלא ישנו את תפקידם", אַז יעדער נברא זאָל דורכפירן זיין באַשטימטן תפקיד[39] און ניט טעם תפקיד פון אַ צווייטן נברא, וואָס דאָס ברייגט אַ מצב פון שלום אין דער בריאה [און ווי דאָס איז אין דער הנהגה פון וועלט, כפשוטה, אַז שלום און אחדות הערשט דאָן וועו אייגער איז ניט משיג גבול, ניט לוחם מיט'ן אַנדערן צו צונעמען פאר זיך דאָס וואָס געהערט צום צווייטן וכו']).

עד"ז איז דאָס אין מדריגות הקדושה*[39], אַז שלום איז דורך דעם וואָס ס'איז ניטאָ קיין השגת גבול והתנגדות פון איין מדריגה קעגן אַ צווייטער — אין עולם[40] שנה ונפש, נאָר יעדערע געפינט זיך אין איר גבול און ענין[41].

---

34) ראה רמב"ן קדושים יט, יט. ובהנסמן לקמן הערה *39.

35) אשר על ענין ג' בחי' אלו הוא יסוד של הספר יצירה (אוה"ת יתרו ע' תתצז ואילך).

36) כלים פ"א מ"ו ואילך. רמב"ם הל' בית הבחירה פ"ז הי"ג ואילך.
— ולהעיר מזח"ג קסא, ב'.

37) ר"פ נצבים.

38) שהם שרשים וכל שורש מתחלק כו' (תניא פל"ז (מה, א)).

---

*) וראה לקו"ש חל"א ע' 149 ואילך.

39) ובו גם פרטים שהם (מעין) תפקידם של שאר בנ"א.

*39) ראה גם לקו"ש חי"ז ע' 227 ואילך.

40) ולהעיר מאיסור תחומין שענינו שמוציא את השבת למקום הקליפות, משא"כ איסור מלאכה בשבת (ראה טעמי המצות להרח"ו פ' בשלח. סידור האריז"ל כוונת עירוב, אוה"ת בראשית (כרך ג') תעד, ב. לקו"ש חי"א ע' 70 ואילך).

41) ומובן שאין זה סתירה למה שיש בכח האדם להוסיף מחול על הקודש, בעולם בשנה ובנפש: בעולם — הפרשת מעשר תרומה קדשים וכו'. מוסיפין על העיר ועל העזרות (סנהדרין ב, א. שבועות יד, א), שנה — ישראל מקדשינהו לזמני (ראה ביצה יז, א), תוספות שבת ויום טוב, בנפש — קנין עבד כנעני, לגייר גר. ולהעיר מהגבולות שבישראל גופא (כבגדו"ד) מרמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל „כל איש ואיש כו' נדבה רוחו כו' הרי"ז נתקדש קדש קדשים כו' שזכה לכהנים ללוים" —
כי זה עושה האדם, בכח התורה ועפ"פ ציווי', שהקב"ה שהציב הגבולות, הוא המצווה ונותן כח לאדם שבאופנים (וזמנים) מסויימים אפשר לו ומצוה להרחיב גבול הקדושה (ולהעיר מדרמ"צ מצות נדרים), וה"ה שלוחו של הקב"ה (ראה תנחומא ויגש ו: כבדו המצות שהן שלוחי. וראה לקו"ת ר"פ ויקרא (א, ג)). וא"כ מובן שכאשר משנה השליחות בטלה השליחות (רמב"ם הל' שלוחין ושותפין פ"א ה"ב

ז. אבער דאס איז נאך ניט דער מצב פון אמתן שלום, ווארום וויבאלד אז יעדער דרגא איז אפגעטיילט פאר זיך (געפינט זיך אין „איר וועלט") און האט קיין שייכות ניט מיט דער צווייטער, איז דאס „נפרדים". עס קען אנגערופן ווערן „שלום" בשם המושאל וויבאלד זיי האבן ניט מלחמה זה בזה, אבער עס איז ניט שלום (אויך מלשון השלמה) ואחדות.

אמיתית ענין השלום איז, ווען עס איז דא א השפעה והשלמה פון איין דרגה צו דער צווייטער. צוזאמען דערמיט וואס יעדע מדריגה האט איר באשטימטן ענין, איז דא די השפעה מזו לזו, ע"ד וקרא זה אל זה ומקבלין דין מן דין[42] אדער — פון דער העכערער מדריגה איז דער נידעריקער. ווי רז"ל[43] זאגן וועגן בית המקדש משם אורה יוצאת לכל העולם כולו; און אזוי די השפעה פון שבת איז די ששת ימי החול[44], די השפעה וואס דער כה"ג איז ממשיך לבני ישראל[45], ברכות כהנים א.ז.וו.

[ועד"ז איז אויך לאידך: דער משכן וביהמ"ק איז מלכתחילה נבנה געווארן פון נדבת כאו"א מישראל[46], אזוי איז אויך די המשכת הקדושה אין משכן וביהמ"ק פארבונדן מיט די קרבנות[47] וואס אידן זיינען מקדיש און ברענגען למשכן ומקדש.

און כעין זה איז אויך אין בחי' „שנה": ניט נאר קדושת יו"ט איז פארבונדן מיט (און איז לפי ערך) עבודת ישראל, ווי־באלד אז ישראל דקדשינהו לזמני[48], נאר אויך בנוגע שבת זאגט מען אויך דעם כלל „מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת"[49], וואס דער פירוש הפנימי אין דעם איז, אז די קדושת שבת בא א אידן איז מערער אויב זיין טרחא און עבודה אין די זעקס וואכעדיקע טעג איז מערער[50].

ובנפש: די גמרא[51] זאגט (בנוגע א כהן) „וקדשתו[52], לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון", וואס י"ל (לויטן פשטות הלשון „וקדשתו" אז מ'איז מוסיף אין די קדושה פון כהן[53] דורך דעם ישראל)[54], אז דאס איז ניט נאר אן ענין פון כבוד (ומשום דרכי שלום)[55], נאר א הנהגה וואס איז פארבונדן מיט (הוספה ב)ענין הקדושה[56] — „וקדשתו"].

און דאס אלעס איז בשעת ס'איז דא די

ואילך. שו"ע חו"מ סי' קפב ס"ב ואילך). ובכ"ז ישנו ענין הידור מצוה, חומרות וכו' — כי ג"כ מציווי התורה והשליחות. ולהעיר מהשקו"ט (כתובות צח, ב ואילך. מעילה כ, סע"ב. רמב"ם שם ה"ד. שו"ע שם ס"ח) כשמוסיף על שליחותו אם הוי שליח או דבטלה השליחות.

42) ראה תו"א ר"פ תשא.

43) ראה מנחות פו, ב וברש"י שם.

44) דשבת מינ' מתברכין כולי יומי (זח"ב סג, ב. פח, א).

45) ראה דרושי בהעלותך את הנרות.

46) וכן לאח"ז: ע"י השקלים לקרבנות ולבדק הבית.

47) להעיר מקרבנות דקיץ המזבח (שבועות יב,

א. רמב"ם הל' שקלים פ"ד ה"ט). ובכמה דברים עבודתם מחנכתם (שבועות טו, ר"א ובפרש"י שם. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"א הי"ב). וראה לקו"ש חי"ד ע' 76 ובהערה 38.

48) ביצה יז, א.

49) ע"ז ג, א.

50) ראה לקו"ת שה"ש כד, א ואילך. ובארוכה ד"ה את שבתותי ה'ש"ת. ועוד.

51) גיטין נט, ב.

52) אמור כא, ח. וראה פרש"י גיטין שם. ובפרש"י עה"ת שם.

53) להעיר שכיש מתברכים ע"י הכהן — אזי ואני (הקב"ה) מברך את הכהנים (חולין מט, א. שו"ע אדה"ז או"ח סי' קכח סוס"א).

54) וכן לדעת רב אשי שם. ועפ"ז מובן שלא רק משמעות דורשין איכא בינייהו להדרשות שלפנ"ז.

55) ראה במשנה שם ובהמשך הגמרא שם.

56) וראה שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קכח.

מחיצה והבדלה צווישן די דרגות, אבער יעדע איז משפיע אין דער צווייטער.

ח. דורכדעם קומט מען צו צו דער העכסטער מדריגה אין שלום — צום תכלית ההשלמה והשלימות פון אלע מדרגות כאחת. ווי דער אלטער רבי[57] איז מבאר וועגן כלל ישראל, אז כולם צריכים זה לזה, און כל ישראל קומה אחת שלימה. פונקט ווי דאס איז, למשל, אין אברי גוף האדם, אז יעדער אבר האט א געוויסע תכונה ומעלה וואס איז נוגע און ברענגט תועלת צו די אנדערע אברים, אזוי איז עס אויך אין נמשל פון בני ישראל — און אין לשון פון אלטן רבי'ן: כמשל האדם שהוא בעל קומה בראש ורגלים שאף שרגלים הם סוף המדרגה ולמטה והראש הוא העליון ומעולה ממנו מ"מ הרי בבחינה אחת יש יתרון ומעלה להרגלים שצריך להלך בהם וגם הם מעמידי הגוף והראש וגם כשאירע כובד בראש מקיזין דם ברגלים ונרפא ומקבל חיותו ממנו ונמצא שאין שלימות להראש בלתי הרגלים כך הנה כל ישראל קומה אחת שלימה.

ועד"ז איז דאס אויך אין בחי' „עולם", אז די שלימות פון דער העכסטער מדריגה פון די עשר קדושות איז וועו „עשר קדושות הן", וועו עס זיינען דא אלע עשר קדושות[58].

און אויך אין „שנה": די גאנצקייט[59] און שלימות ענין השנה, איז וועו עס זיינען אין איר דא אלע ימות החול, שבתות און ימים טובים [בדוגמא ווי דאס איז כפשוטו — בחיצוניות — וואס שנה איז מלשון שינוי[60] און שני*[60]: א יאר וועלט צונויפגעשטעלט פון אלע ארבע תקופות מיט אלע זייערע שינוים].

ובזה יובן, אז אין דעם ענין השלום והאחדות — ווי פון אלע פרטים וועלט צונויפגעשטעלט איין גאנצע מציאות — זיינען נוגע דוקא זייערע „גבולות" חילוקים והגדרות, וואס התאחדות אלס מציאות אחת שלימה (סיי אין עולם סיי אין שנה סיי אין נפש) שאפט זיך דוקא מצד זייער התחלקות אלס באזונדערע פרטים (ניט מצד דעם תוכן השוה בכולם); ווי מ'זעט דאס אין גוף האדם, אז וועו קען מען זאגן אז דאס איז א גאנצער שלימות'דיקער גוף, דוקא וועו ער האט אין זיך אלע חילוקים פון ראש גוף ורגל, ביז צו רמ"ח אברים ושס"ה גידים שונים[61].

---

57) לקו"ת ר"פ נצבים.

58) ועצ"ע שהרי אין הקדושות תלויות זב"ז (ראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו הט"ז. ומזה נלמד גם למ"ד דלא קדשה לעת"ל). וכשבאו בה פריצים (במחנה לוי* — את"ל ד)וחללוה** אוכלים ק"ק בהיכל***. — וראה מכתבי תורה מכתב ו (נעתק בצפע"נ עה"ת פרשתנו יח, יוד). ולהעיר מהפלוגתא בשעת סילוק מסעות****. — וראה לקו"ש חכ"א ע' 253 ובהערות שם.

59) להעיר מדחז"ל עה"פ שנה תמימה (ערכין לא, א). הצ"צ לתהלים (יהל אור) עה"פ (תהלים יט, ח) תורת ה' תמימה (ס"ד, ח).

60) אוה"ת ר"פ מקץ (שלח, סע"ב).

*60) ראה ראב"ע בא יב, ב.

61) ראה גם לקו"ש חי"ד ע' 1141 ואילך. ספר הערכים חב"ד ח"א ע' אברים. וש"נ.

---

*) דהעשר קדושות בכללות נכללים בהג' מחנות: מחנה שכינה, לוי', וישראל — וראה זבחים קטז, ב. רמב"ם הל' בית הבחירה פ"ז הי"א, ובמפרשי המשניות כלים שם (ר"ש וראש שם מ"ז. אלי' רבה שם משנה ט'. ועוד).

**) ראה תידושי הרמב"ן וריטב"א מכות יט, א. מלחמות ע"ז נב, ב. שו"ת חת"ס יו"ד סרס"ד ד"ה ואמרתי ואילך. סי' רל"ג סד"ה אמנם (שצוין שם). ועוד.

***) ספרי פרשתנו יח, יו"ד. זבחים סג, א. מנחות ח, סע"ב.

****) מנחות צה א ואילך.

ט. דער ענין פון שלום און אחדות אין די דריי בחינות הנ"ל, איז נאָר בשייכות צו דער בריאה (כולל עולמות עליונים), וואָרום וויבאַלד אַז „בעשרה מאמרות נברא העולם", וואָס דערפאַר איז כללות הבריאה צונויפגעשטעלט פון ריבוי התחלקות, כנ"ל, איז אויך דער אור הקדושה אין עולם שנה נפש (ד.ה. ווי ער ווערט נמשך אין זמן און מקום, וואָס זיינען אין גדר פון התחלקות ושינויים) אויסגעשטעלט אין דער התחלקות פון עשר*[61] קדושות, עשר מדריגות כו', וועלכע שטעלן צוזאַמען איין שלימות'דיקן ענין — די קדושה פון דעם אויבערשטן אין וועלט.

אָבער ווי דער אור הקדושה איז (מצד עצמו[62], און נאָך העכער —) בשרשו, למעלה מעלה, ביז אין עצמותו ית', וואָס איז מופשט פון יעדער גדר ותואר, איז דאָרט ניט שייך דער גאַנצער גדר פון שלום והתאחדות — דער אויבערשטער ב"ה איז אחדות הפשוטה[63].

און אויך די אחדות איז פועל און זעט זיך אין דער קדושה הנ"ל פון עולם שנה ונפש: אין קה"ק — מקום ארון אינו מן המדה[64], אַז מקום גופא איז למעלה מן המקום (וואָס דאָס איז נאָר מצד העצמות כידוע). אין „שנה"[65] — יוהכ"פ וואָס איז אחת[66] בשנה; און אין „נפש" — ס'איז דאָ בלויז „כהן גדול אחד"[67].

און דורך דער כניסה פון כה"ג ביוהכ"פ אין קה"ק איז ער ממשיך דעם ענין השלום והשלימות — און נאָך העכער, ביז אחדות הפשוטה — אין די מדריגות פון אידן ווי זיי זיינען אין זייער פרטיות'דיקע דרגות הקדושה.

יו"ד. לויט דעם וועט מען פאַרשטיין וואָס חז"ל[68] זאָגן „קרח שפקח הי' מה ראה לשטות זה", וואָס פון לשון „שפקח הי'" (כאָטש אַז מ'האָט וועגן זיין פקחות ביז אַהער ניט געלערנט און ניט געהערט) איז משמע, אַז פון דעם ענין גופא ווייס מען אַז „פקח הי'" און בכל זה זאָגט מען „מה ראה לשטות זה", אַז אין דער „פקחות" איז אַריינגעמישט אַן ענין פון „שטות".

די הסברה אין דעם: דער גדר הפקחות והחכמה איז, ווי רז"ל[69] זאָגן — „איזהו חכם הרואה את הנולד", אַז ער זעט ניט נאָר דעם אַנטפלעקטן טייל פון אַ זאַך, נאָר אויך דעם באַהאַלטענעם פנימיות'דיקן תוכן פון דער זאַך, וואָס ווערט נתגלה ערשט שפעטער.

ד.ה. די טענה פון קרח'ן „כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'", אַז ס'איז ניטאָ קיין אָרט אויף התחלקות בייַ אידן, איז מצד זיין חכמה ופקחות, וואָס ער האָט געזען דעם ענין השלום והאחדות ווי דאָס איז בשרשו, וואו ס'איז ניטאָ קיין חילוקים, נאָר בלויז אחדות הפשוטה[70], וואָס דאָס וועט נתגלה ווערן לעת"ל אויך אין דעם שלום ואחדות אין וועלט. און ווי עס

---

*61) ראה פרדס שער ב.

62) ראה תניא רפנ"א: שכמו שנשמת האדם כו'.

63) ראה גם לקו"ש חי"ז ע' 413 ואילך, וש"נ.

64) יומא כא, א. וש"נ.

65) וכן הוא בשבת שהעלי' הוא למעלה מהזמן — לקו"ת שה"ש כה, סע"א. אוה"ת שבועות ע' פו. ובכ"מ.

66) ראה תוד"ה עד אחת (מנחות יח, א) יחידה.

67) תנחומא שם, ובמדרש רבה שם, ח. פרש"י פרשתנו טז, ו.

68) תנחומא ובמדב"ר שם ורש"י שם ז.

69) תמיד לב, א.

70) להעיר שקרח רצה לעשות מהגבורות — העלאה ממטה למעלה — עיקר (לקו"ת פרשתנו נד, סע"ב ואילך. ובכ"מ).

שטייט[71] וועגן דעם זמן פון לעת"ל „ולא ילמדו איש את רעהו גו' כי כולם ידעו אותי".

דאָס איז אַבער געווען אַ „שטות", וואָרום אַזאַ אחדות אמיתית ופשוטה קען זיין בלויז בשרשו (און לעת"ל), משא"כ דא למטה אין זמן פון „היום לעשותם"[72], איז אַזאַ הנהגה[73] (ניט נאָר ניט קיין ענין פון אחדות ושלום, נאָר אדרבה) היפך השלום — מחלוקת.

יא. דער ביאור בזה: בשעת אַז מ'זאָגט „כל העדה כולם קדושים", אַז די קדושה איז ביי אַלעמען גלייך און דער־פאַר קען אויך אַ ישראל (ניט קיין כהן) אַרייַנגיין אין בית המקדש מקריב זיין קרבנות און קטורת, איז וויבאַלד דאָס איז ניט זיין מדרי' און אופן העבודה, וועט פון דעם — ואתפלג: דער ניצוץ (בורא[74]) אלקי וואָס איז דאָ ביי יעדן אידן (וואָס מצד דעם איז ער אויך מקבל די השפעה פון קדושת כה"ג דורך דער עבודה פון כה"ג) וועט נסתלק למעלה (וואָרום די מדרי' פרטית פון דעם אידן קען ניט פאַרנעמען די מדרי' נעלית פון קדושה), און זיין ניצוץ (נברא) פרטי איז יורד ונבלע למטה.

און עד"ז בכללות ישראל: וועו ס'איז ניטאָ דער „תתנשאו על קהל ה'", עס פעלן די מחיצות המבדילות צווישן כהנים לוים וישראלים, און צווישן כה"ג ושאר העם [וואָס דוקא מצד דער מחיצה והבדל איז דאָ (יעצט) די שלימות השלום והאחדות, אַז איין מדרי' איז משפיע צו דער צווייטער, און דורך דעם זיינען זיי אָלע משלים דעם ציור קומה פון כללות ישראל], וועט דאָן דער פילוג והתחלקות צווישן אידן: די עלי' והסתלקות פון די עליונים שבעם, און די ירידה פון די תחתונים[75] שבעם[76].

יב. און דערמיט איז מובן ווי די ענשים פון שריפה ובליעה זיינען מדה כנגד מדה — כנגד דעם חטא פון מחלוקת, ווייל זיי ביידע (כאחד) דריקן אויס דעם פילוג ופירוד (הסתלקות וירידה):

דורך שריפה ווערט דער כליון והסתלקות פון די העכערע[75] און איידע־לערע טיילן פון דבר הנשרף[77]; און דורך בליעה „וירדו גו' חיים שאולה", פון די נידעריקע טיילן[75], וועלכע זיינען ניט שייך צו נתעלה ונכלל ווערן למעלה (דורך שריפה).

---

71) ירמי' לא, לג. וראה ד"ה תקעו תרצ"ד ס"ב, ובכ"מ.

72) לקו"ת שם לענין ד„קרח שגה ברואה", דהנהגה זו דהגבורות עיקר אפשר להיות רק לעת"ל, עיי"ש.

73) להעיר ממצות עריות (דרמ"צ כט, ב ואילך) שלמעלה הם יחודים נעלים ונפלאים כו' שנעשה שם יחוד שלם בתכלית שלימות היחוד, אבל למטה בבי"ע עלמא דפרודא, א"א להתגלות שם יחודים אלו, כ"א נעשה ערוה ורע גמור כו' עיי"ש.

74) ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א. הובא בלקו"ת ראה כז, א.

75) וע"ד שבירת הכלים דתהו, דלהיות שהיו אורות מרובים וכלים מועטים, נסתלקו האורות למעלה והכלים נשברו ונפלו למטה (ראה בארוכה ד"ה אחרי מות תרמ"ט. ובכ"מ). וראה הערה 79.

76) ע"פ הנ"ל מובן מאמר המשנה אבות פ"ה מי"ז ד„מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים וכו' זו מחלוקת קרח וכל עדתו", דמפשטות הלשון משמע דהמחלוקת גופא סופה להתקיים (וראה מדרש שמואל לאבות שם)

— כי כאשר המחלוקת היא לש"ש, אזי מתקיימים ב' הדעות, דמכיון שהמחלוקת הוא מצד זה שכן ל"ל מצד „שמים" אז מוכרחות ב' הדיעות, משא"כ כשאינה לש"ש, שנעשה פירוד וביטול ב' הדיעות. וראה לקו"ת שם. יהל אור (להצ"צ) סוף ע' קצ ואילך.

77) ראה אגה"ק סט"ו (קכא, ב).

[דאָס איז אויך מתאים בפשטות, מיט די חילוקים אין די עונשים ונעגשים כפשוטו[78]: מיט שריפה זיינען נעגש געוואָרן די „ר"ג איש מקריבי הקטורת", וואָס זיי זיינען געווען[79] „נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם"[80], „ראשי סנהדראות"[81]; און דער עונש פון בליעה איז געווען „סביב דתן ואבירם" (און כל האדם אשר לקרח) וואָס זיינען אויך פריער געווען אנשים פחותים, ווי דער ציילט אין דער תורה לפני זה, וועגן זייערע חטאים, ביז אַז זיי ווערן אַנגעגרופן רשעים].

ומהאי טעמא איז אין דעם עונש פון „ירדו חיים שאולה", מודגש דער ענין הבליעה. דערמיט ווערט אויך געמיינט דער ניצוץ הקדושה וואָס איז דאָ אין די מדרי' התחתונים, וואָס דורכן ביטול פון די מחיצות ווערט ער נבלע אין שאולה, ג' קליפות הטמאות, כידוע[82] בנוגע די ניצוצות וואָס געפינען זיך אין קליפות אַז די ניצוצי קדושה (וואָס פון זיי זיינען מקבל חיות די קליפות הטמאות)[83] זיינען „בבחי' בליעה בהם".

יג. עפ"ז איז אויך מובן וואָס ער זאָגט אין מדרש אַז קרח איז נענש געוואָרן מיט ביידע עונשים, מיט שריפה און מיט בליעה. וואָרום זייענדיק דער מקור ושרש המחלוקת[84], וואָס ער האָט אַלעמען מפתה געווען[85], דערפאַר האָט אויך זיין עונש כולל געווען באופן גלוי ביידע חלקים וקצוות פון דעם פירוד ופילוג[86].

און ווען ער וואָלט נענש געוואָרן נאָר מיט איינער פון זיי, אַדער שריפה אַדער בליעה, וואָלט געווען די טענה „והוא ניצול" הצלת חלק העליון, אַדער הצלת חלק התחתון, ווו דער עונש (הפירוד) האָט ניט אַנגעריכט.

און דעריבער איז ביי קרח'ן געווען ביידע עונשים, „שנשרפה נשמתו (עליונים שבו) וגוף קיים (תחתונים שבו) ואח"כ נתגלגל עד מקום הבלועים ונבלע"[87].

יד. פון דעם איז אַ הוראה אין אַלע זמנים ובפרט בזמננו אנו:

עס זיינען דאָ אַזוינע וואָס טענה'ן, אַז צוליב שלום וקירוב הלבבות דאַרף מען ניט מקפיד זיין אויף די מחיצות והבדלות, וואָס דער אויבערשטער האָט איינגעשטעלט אין וועלט — אַנהויבנדיק פון אַראַפוואַרפן די מחיצה והבדלה צווישן מענער און פרויען, עדות בגט וקידושין, מצרף זיין צו אַ מנין א.ז.ו.ו.:

---

78) ראה בארוכה של"ה פרשתנו (שנח, א ואילך) בהפרש דבין ר"ג איש השרופים לבין דתן ואבירם הבלועים.

79) בשל"ה שם, דחטאם של ר"ג איש הוא בדוגמת נדב ואביהו, וכן מיתתם הי' ע"י הקטורת כמו נדב ואביהו. וחטא נדב ואביהו הי' דמתו ע"י הקירוב, היינו שהי' בבחי' רצוא בלי שוב, וע"ד כלים דתהו, כמבואר בארוכה בד"ה אחרי מות שם.

80) טז, ב.

81) תנחומא, ב. פרש"י שם, א ד"ה דתן.

82) סה"מ עת"ר ע' קב ואילך. ד"ה ואת תורת הבית תרפ"ט פ"ו. וראה המשך תער"ב פרק שעד. ד"ה ויגדלו הנערים תרס"ה.

83) ראה סה"מ עת"ר שם: וכמ"ש במ"א בענין אבק דאשתאר מנורא דהיינו מה שנשרף ונברר ממנו כל חלקי הטוב ונשאר יבש וריקן מטוב והן הגקה"ט. ומ"מ יש בהם קצת טוב כו'.

84) ראה בחיי פרשתנו טז, לא-לב.

85) ראה פרש"י ר"פ. וראה תנחומא ז. פרש"י טז, יט.

86) ועפ"ז יובן מה שלא נזכר קרח בפירוש (בתחלה) ביחד עם השרופים ולא עם הבלועים, כי בכל אחד מהם מתגלה רק פרט א' של המחלוקת.

87) לשון רש"י סנהדרין קי, א. וראה לשון תנחומא ובמדב"ר (שבהערה 18). וראה של"ה שם.

פֿרואוון שאָפֿן אַן ערבוביא אין דת ואמונה צווישן אידן און להבדיל אומות העולם: אַ פרצה אין דער מחיצה המבדלת בין ישראל לעמים היל"ת, דורך דעם אַזוי גערופענעם „גיור" שלא כהלכה. וכו' וכו'.

זעט מען פון מעשה קרח אַ הוראה:

אַז ווען מען וויל ח"ו מבטל זיין גבולות וואָס „חלק הקב"ה בעולמו", איז נוסף על העיקר — אַז דאָס איז היפך תורת משה וואָס זי איז תורת השם, נחלקו על הקב"ה — בריינגט מען דער־מיט ניט קיין שלום, נאָר, פֿאַרקערט: פירוד הלבבות,

זאָכן, וואָס בעצם זיינען זיי אָפּגע־טיילט אָדער גאָר אַ היפך איינער פון צווייטן, קען צווישן זיי ניט זיין קיין חיבור, נאָר סיידן דורך אַ מחיצה וואָס איז מפסיק צווישן זיי [ע"ד דוגמא, די שייכות פון „מים" און „אש" קען זיין דוקא ווען עס איז דאָ אַ הפסק (פון דער קדירה וואו די מים געפינען זיך, וכיו"ב). אַנדערש, איז ניט נאָר ניטאָ קיין תועלת פון דעם חיבור, נאָר דער חיבור בריינגט אַ ביטול לגמרי פון דער מציאות פון צווייטן].

דוקא דורך אויפהאַלטן און פאָר־שטאַרקן די מחיצות וגבולות וואָס „חלק הקב"ה בעולמו", און יעדער איינער אין איינע פירט דורך זיין תפקיד צוליב וועלכן דער אויבערשטער האָט זיי בא־שאפֿן, וועט אויפגעטאָן שלום, וואָס עס דאַרף זיין צווישן די פאַרשידענע סוגים, וואָרום ס'איז אַ שלום וואָס איז געבויט אויף תורה, וואָס „כל נתיבותי' שלום"[88]:

און דורכדעם איז מען זוכה צו דעם זמן וואָס „לא יהי' שם כו' מלחמה ולא קנאה ותחרות"[89], עס וועט קומען משיח וואָס איז מזרע דוד ושלמה[90] (וואָס אויף שלמה שטייט[91] „הוא יהי' איש מנוחה גו' ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו") — כאָטש אַז אויך דעמאָלט וועלן אידן זיין מובדל פון אומות העולם כמש"נ[92] ועמדו זרים[93] — „ויתקן[94] את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד שנאמר[95] כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד".

(משיחות ש"פ קרח תשי"ז.
מוצש"ק י"א שבט תשל"א)

---

88) משלי ג, יז.

89) רמב"ם סוף הלכות מלכים.

90) ספר המצות להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ ר"פ חלק יסוד הי"ב. אגרת תימן (ע"פ תנחומא ס"פ תולדות. אגדת בראשית פמ"ד). וראה מפרשי הזהר ח"א (קי, ב). ושו"נ.

91) דה"א כב, ט.

92) ישעי' סא, ה.

93) ראה אוה"ת סוכות ע' א'תשסז ואילך. המשך תרס"ו ריש ע' ע.

94) רמב"ם הלכות מלכים ספי"א.

95) צפני' ג, ט.